

Introduktion till vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad Introduction to Caring Science with focus on Nursing

15 högskolepoäng

15 credits

Ladokkod: VVI011

Version: 1.0

Fastställd av: Institutionsstyrelsen 2009-12-11

Gäller från: VT 2010

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad (G1N)

Utbildningsområde: Vård

Ämnesgrupp: Omvårdnad/omvårdnadsvetenskap

Förkunskapskrav: Grundläggande behörighet.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

I kursen integreras vårdvetenskapliga deldiscipliner som behandlar vårdandets substans och sjuk-sköterskans ansvars- och kompetensområden. Deldisciplinernas centrala begrepp, teorier och värden studeras. Sjuksköterskans kompetensområden: omvårdnad, forskning, utveckling, utbildning och ledarskap ligger till grund för kursens innehåll.

Sjuksköterskeprofessionens och vårdvetenskapens framväxt studeras ur vetenskapsteoretiskt och idé-historiskt perspektiv. Tonvikten ligger på centrala epoker i den idéhistoriska utvecklingen avseende synen på vetenskap, kunskap, människa, hälsa, värld och vårdande.

Med utgångspunkt i allmän etik fokuseras på vårdandets etiska grund. Vårdandets pedagogiska grund läggs genom studier av pedagogiska grundperspektiv och pedagogiska begrepp. Ett samhälls-perspektiv på människa, hälsa och vård introduceras genom begrepp och teorier som belyser kultur, genus och socialpsykologiska faktorer på mikro-, mezzo- och makronivå. Lagstiftning och andra styrfaktorer som reglerar samhällets vård och sjuksköterskans verksamhet utgör ett betydelsefullt innehåll i kursen. Grunderna till sjuksköterskans ledarskap läggs genom studier av teorier om ledarskap, administration, kommunikation och gruppdynamik. Forskningsprocessen och vetenskaps-teoretiska grundbegrepp introduceras och grunderna för informationssökning och informations-kompetens läggs.

Mål

Kursen syftar till att studenten tillägnar sig grunderna i ett vetenskapligt och professionellt förhåll-nings-sätt i relation till sjuksköterskeyrket och till kunskapsbildning om vårdandet nationellt och internationellt.

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs ska studenten på en grundläggande nivå kunna redogöra för:

- huvuddragen i vårdandets, vårdvetenskapens och sjuksköterskeprofessionens framväxt och utveckling,
- sjuksköterskans ansvars- och kompetensområden: omvårdnad, forskning, utveckling, utbildning och ledarskap,
- innebörden i vårdvetenskapliga deldiscipliners centrala begrepp, teorier och värden,
- huvuddragen i forskningsprocessen,
- styrfaktorer som reglerar hälso- och sjukvård samt socialtjänst,
- styrfaktorer som reglerar sjuksköterskans olika ansvars- och kompetensområde.

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs ska studenten på en grundläggande nivå kunna:

- tillämpa grunder i informationssökning, vedertagna skrivregler och referenshantering,
- identifiera och diskutera etiska situationer,
- argumentera för egna ställningstaganden i relation till vård och vetenskap.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs ska studenten på en grundläggande nivå kunna visa på:

- ett vetenskapligt förhållningssätt vid informationssökning, granskning av vårdvetenskaplig text och rapportskrivning,
- ett kritiskt granskande förhållningssätt till skilda perspektiv på vårdandet.

Undervisningsformer

Undervisningen består av följande moment: Föreläsningar, seminarier och olika former av tillämpningsövningar enskilt eller i grupp.

I föreläsningarna ges en översikt av kursens innehåll, orientering om aktuella frågeställningar och perspektiv inom studieområdet samt en hjälp för studenten att strukturera kursens olika moment. I gruppövningar och seminarier sker en reflekterande bearbetning och tillämpning av kursens litteratur och övriga innehåll. I gruppövningar och seminarier sker en reflekterande bearbetning och tillämpning av kursens litteratur och övriga innehåll.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom en individuell skriftlig tentamen och en skriftlig inlämningsuppgift. För godkänd kurs krävs också aktivt och godkänt deltagande vid 4 seminarier och 2 tillämpningsövningar. För att kunna delta i kursens individuella skriftliga tentamen krävs att samtliga seminarier fullgjorts.

Studenten har rätt till fem tentamenstillfällen, varav tre tillfällen inom kursens ram och ytterligare två inom ett år. Student som underkänts två gånger i prov, har rätt att hos Institutionsstyrelsen begära byte av examinator. Begäran skall vara skriftlig. Se högskolans riktlinjer för rättssäker examination samt institutionsspecifika riktlinjer för rättssäker examination på HBs respektive VHBs hemsida.

Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper och färdigheter. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§).

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Ahrne, G. (2007). *Att se samhället*. (s.9-35, 36-53). Malmö: Liber. 41 s.

Bentling, S. (2006). Sjuksköterskeutbildningen i Sverige. Ingår i Kristoffersen, N.J., Nortvedt, F. & Skaug, E-A. (red.), *Grundläggande omvårdnad. Del 4*. (s. 234-261). Stockholm: Liber. 27 s.

Berg, L-E. (2003). Den sociala människan: Om den symboliska interaktionismen. Ingår i Månsson, P.(red.), *Moderna samhällsteorier, traditioner, riktningar, teoretiker*. (s. 153-174). Stockholm: Prisma. 21s.

Claesson, B. (2008). *Hälsa -och sjukvården i samhället*. Litet förvaltningskompendium. 25 s.

Dahlberg, K. (1997). *Kvalitativa metoder för vårdvetare*. (s. 11-75). Lund: Studentlitteratur. 64 s.

Dahlberg K., Segesten, K., Nyström, M., Suserud B-O. & Fagerberg, I. (2003). *Att förstå vårdvetenskap*. (s. 3-49). Lund: Studentlitteratur. 46 s.

Dell, T. (2002). Etnicitet i spänningsfältet mellan kultur och biologi. Ingår i Magnusson F. (red). *Etniska relationer i vård och omsorg*. (s. 17-41). Lund: Studentlitteratur. 24 s.

Fahlberg, G. (2006). *Socialtjänstlagarna*. (s. 18 - 93, 118 – 151). Stockholm: Liber. 110 s.

Friberg, F. (2003). Pedagogiska traditioner av betydelse för patientundervisning. Ingår i Pilhammar, E. (red.), *Pedagogik inom vård och omsorg*. (s. 27-56). Lund: Studentlitteratur. 29 s.

Friberg, F. (red.) (2006). *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. (s. 3-82). Lund: Studentlitteratur. 79 s.

Institutionen för vårdvetenskap. (2006). *Riktlinjer för formalia vid skriftliga studieuppgifter*. [Kompendium] Borås: Institutionen för vårdvetenskap. Högskolan i Borås. Forskningsenheten. 9 s. Hämtad 2009-06-04 från: <http://www.hb.se/vhb/>

Jerlang, E. (2007). Beteendepsykologisk teori. Ingår i Jerlang, E. (red). *Utvecklingspsykologiska teorier*. (s. 179-193.) Stockholm: Liber. 15 s.

Kristoffersen, N.J. (2006). Teoretiska perspektiv på omvårdnad. Ingår i Kristoffersen, N.J., Nortvedt, F. & Skaug, E-A. (red.), *Grundläggande omvårdnad, Del 4*. (s. 13-101). Stockholm: Liber. 88 s.

Kristoffersen, N.J. & Jensen, K.O. (2006). Sjuksköterskans roll och organisation i samhället. Ingår i Kristoffersen, N.J., Nortvedt, F. & Skaug, E-A. (red.), *Grundläggande omvårdnad, Del 4*. (s. 172-217). Stockholm: Liber. 45 s.

Lennéer-Axelsson, B. (2005). *Arbetsgruppens psykologi*. (s. 36-96). Stockholm: Natur och Kultur. 60 s.

Pilhammar Andersson, E. (2007). Centrala begrepp av betydelse för patientundervisning. Ingår i Svensk sjuksköterskeförening, *Patientundervisning och patienters lärande*. (s. 12-30). Stockholm: Gothia förlag. 18 s.

Robertson, E. (2009). *Genusmedvetenhet i vårdande, varför behövs det?* Särtryck. 30 s. Tillhandahålls vid institutionen.

Rönnerberg, L. (2007). *Hälso- och sjukvårdsrätt*. (Kap 3). Lund: Studentlitteratur. 23 s.

Socialstyrelsen. (2005). *Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska*. Stockholm: Socialstyrelsen. 17 s
Även tillgänglig: www.socialstyrelsen.se [2009-06-04]

Stryhn, H. (2007). *Etik och omvårdnad*. Del 1 och Del 3. Lund: Studentlitteratur. 124 s.

Tamm, M. (2004). *Tanke och tro: Historiska nedslag i hälsa, sjukdom, liv och död*. Lund: Studentlitteratur. 335 s.

Tamm, M. (2009). *Psykosociala teorier vid hälsa och sjukdom*. (2:a upplagan). (Kap 4 och 6). Lund: Studentlitteratur. 52 s.

Thurén, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber. 192 s.

Wiklund, L. (2003). *Vårdvetenskap i klinisk praxis*. (s.13-185, 227-269). Stockholm: Natur och Kultur. 214 s.

ARTIKLAR

Bondas, T. (2003). Caritative leadership: Ministering to the patients. *Nursing Administration Quarterly* 27(3), 249-255. 6 s.

Tuckett, A. G. (2004). Truth-telling in clinical practice and the arguments for and against: A review of the literature. *Nursing Ethics*, 11(5), 500-513. 14 s.

Lindwall, L., Dahlberg, K. & Bergbom, I. (2001). Den talande kroppen: En vårdvetenskaplig studie ur blivande sjuksköterskors livsvärldsperspektiv. *Vård i Norden*, 21(4), 16-20. 5 s.

Walsh, K. & Kowanko, I. (2002). Nurses' and patients' perceptions of dignity. *International Journal of Nursing Practice*, 8, 143-151. 9 s.

Studentinflytande och utvärdering

Kursutvärdering i relation till kursens mål genomförs. Resultatet av utvärderingen granskas av ämnes- och utbildningsansvariga och en kursrapport publiceras på institutionens hemsida.

Studenter har rätt att vara representerade i institutionens beredande och beslutande organ.

Övrigt

Obligatorisk kurs i Sjuksköterskeutbildning 180 hp.

Efter avslutad kurs erhåller studenten högskolepoäng fördelat på vårdvetenskapens deldiscipliner enligt följande:

- Vårdandets teori, filosofi och idéhistoria, 4,5 hp
- Vårdandets etik, 2 hp
- Vårdandets pedagogik och didaktik, 1,5 hp
- Vårdandets sociologi och psykologi, 2 hp
- Vårdadministration och ledarskap, 1,5 hp
- Vetenskaplig teori och metod, 3,5 hp